

EZRA Enshokolezi

Amango gw'omwâmi Artazerzesi w'e Persi, Ezra ahika e Yeruzalemu haguma n'engabo y'Abayahudi. Ezra ali burhanzi mwandisi wa mwâmi. Ago mango acilibuza erhi mmanja z'Abayahudi zirhuma. Mwâmi amuhà amaruba mpu aluse abantu b'e Yeruzalemu: ago maruba gahà Ezra olukengwa lw'okuhira irhegeko lya Mûsa omu mulala gw'Abuyahudi. Eyo munda e Yeruzalemu arhimâna Buyahudi banji bafundisire isakramenta ly'Obuhya n'abakazi barhali bw'omu bûko bw'Abayahudi (Ezr 7—10).

Ezra abà îshe wa «Abayahudi», Olubaga lw'Abayahudi lwahâbirwe oku bushiru bwâge ebi bimanyîso bisharhu byâgo byâgo:

1. Abayahudi barhengaga e Babeli lubà «lubaga lwîshogwa».

2. Aka-Nyamuzinda k'e Yeruzalemu gwo murhima gw'idini ly'olwo lubaga.

3. Okushimba irhegeko co cisiki c'okubà n'akalamo kanene kw'olwo lubaga.

Ezra ali erhi alibuzibwe bwenêne n'okuyumanyanya olwo lubaga luhyâhya. Akolêsa obukali n'okuhana abantu barhashimbaga irhegeko bwinjâ. Nk'arhali mukali, Abayahudi barhengaga e Babeli bali bacîgusha haguma n'abantu b'agandi mashanja. Ntyo ishanja ly'Abayahudi lyâli lyabà lisungunu (Ezr 9—10). Ezra ali mukulu w'abayandikaga okuyankirirwa kw'Abayahudi. ebirimwo ebi:

1. Okuyagaluka kw'Abayahudi barhanzi: cigabi 1, 1—2, 70
2. Okuyûbaka buhyâhya aka-Nyamuzinda: cigabi 3, 1—6, 22
3. Obujà-bugo bwa Ezra: cigabi 7, 1—8, 36
4. Okuyimânika ishanja ly'Abayahudi lyajiragwa na Ezra: cigabi 9, 1—10, 44

I. Okurhenga elubungo n'okushubiyûbaka buhyâhya aka-Nyamuzinda

Okuyagaluka

¹ Omu mwâka murhanzi kurhenga Sirusi ali mwâmi e Persi*, lyo oluderho Nyamubâho aderhereraga omu kanwa k'omulêbi Yereimiya luyunjula, Nyamubâho ahira obugeremwa omu murhima gwa Sirusi mwâmi w'e Persi, anacirhuma entumwa y'akanwa n'ey'amaruba omu cihugo câge coshi, erhi:

² «Sirusi mwâmi w'e Persi kwo adesire ntya: Nyamubâho Nyamuzinda ôbà omu mpingu ampîre amâmi goshi ga hano igulu, anantegesire okumuyûbakira enyumpa aha Yeruzalemu, omu Buyahudi.

³ “Ngasi muli mwe oli muntu w'olubaga lwâge, Nyamuzinda wâge amulange, akanye ajè e Yeruzalemu omu Buyahudi agend'iyûbaka enyumpa ya Nyamubâho, Nyamuzinda w'Israheli”.

* **1:1 1, 1** Sirusi ayîma e Persi kurhenga omu mwâka gwa 538 embere Mwâmi Yezu aburhwe.

4 “Abanasigire boshi omu bantu b’e Buyahudi, omu ngasi cihugo banalimwo coshi, eyo munda banarhabâle n’ensaranga n’amasholo n’ebirugu; bahêke obusò na ngasi bindi banabwîne banka-hash’ibahà, bagend’iyûbakamwo enyumpa ya Nyamubâho e Yeruzalemu”».

5 Abakulu b’omulala gwa Yûda, ogwa Benyamini, abadâhwa n’Abaleviti, ngasi abà Nyamuzinda anahizire muli obwo bugeremwa bwâge, banayîmuka bagend’iyûbaka aka-Nyamuzinda e Yeruzalemu.

6 N’abalungu bâbo boshi bakaz’ibarhabâla n’ebirugu by’amasholo, amarhale n’ebindi birugu; bahirakwo ebirhungwa buzira kuganja orhundi rhulugu rhwa ntya ntya bakazâg’ibahà.

7 Mwâmi Sirusi anacirhôla birya birugu mwâmi Nabukondonozi anyagaga e Yeruzalemu kandi na okubihira omu nyumpa y’omuzimu wâge.

8 Sirusi, mwâmi w’e Persi, anaciyanka birya birugu byoshi, anacibifumbasa Mitredati ye wali mulanzi w’embîko, naye abigoshôla, byajà emwa Sebasari, ye murhwâli wali oyîmire omu Yeruzalemu e Buyahudi.

9 Alaga omubalè gw’ebyo birugu: rhubêhe makumi asharhu rhwa masholo, rhubêhe cihumbi rhwa marhale, rhwere makumi abirhi na mwenda;

10 rhubêhe makumi asharhu rhwa masholo, na rhundi rhubêhe magana anni n’ikumi rhwa marhale, rhwaligi rhwa kabirhi n’ebindi birugu cihumbi.

11 Byoshi haguma ebirugu by’amasholo n’eby’amarhale byâli bihumbi birhanu na

magana anni. Sebasari agalukana byoshi erhi balya bâli bahêsirwe bujà e Babiloni bashubira e Yeruzalemu.

2

Olukere lw'abayagalukaga

¹ Alaga engabo y'abantu bahêkagwa bujà na mwâmi Nabukondonozori mwâmi w'e Babeli, amango bagwârthagwa mpira, kandi bashub'iyagaluka, bashubira e Yeruzalemu omu Buyahudi, ngasi muguma omu cishagala câge.

² Baligi abarhengaga yo na Zorobabeli, Yozwè, Nehemiya, Seraya, Rehelaya, Nahamani, Mor-dokayi, Bilshani, Mispar, Bigwayi, Rehumu, Bânâ: omuganjo gw'olwo lubaga lwa bene Israheli:

³ Bene Parosi, bihumbi bibirhi n'igana na makumi gali nda.

⁴ Bene Shefatya, magana asharhu na makumi gali nda na babirhi.

⁵ Bene Ara magana gali nda na makumi gali nda na barhanu.

⁶ Bene Pahat-Mowabu, bo bene Yozwè na bene Yowabu, bihumbi bibirhi na magana gali munâni na ikumi na babirhi.

⁷ Bene Elamu, cihumbi na magana abirhi na makumi arhanu na bâni.

⁸ Bene Zatu, magana galimwenda na makumi anni na barhanu.

⁹ Bene Zakayi magana gali nda na makumi gali ndarhu.

¹⁰ Bene Bâni, magana gali ndarhu na makumi anni na babirhi.

¹¹ Bene Bebayi, magana gali ndarhu na makumi abiri na basharhu.

¹² Bene Azgadi, cihumbi na magana abirhi na makumi abirhi na babirhi.

¹³ Bene Adonikamu, magana gali ndarhu, makumi gali ndarhu na ndarhu,

¹⁴ Bene Bigwayi: bihumbi bibirhi na makumi arhanu na ndarhu.

¹⁵ Bene Adini, magana anni na makumi arhanu na bâni.

¹⁶ Bene Ateri, w'omu mulala gwa Hezekiyahu, makumi gali mwenda na munâni.

¹⁷ Bene Bezayi; magana asharhu na makumi abirhi na basharhu.

¹⁸ Bene Yora, igana na ikumi na babirhi.

¹⁹ Bene Hashum, magana abirhi na makumi abirhi na basharhu.

²⁰ Bene Gibari, makumi gali mwenda na barhanu.

²¹ Bene Betelehemu, igana na makumi abirhi na basharhu.

²² Bene Netofa, makumi arhanu na ndarhu.

²³ Bene Anatoti, igana na makumi abirhi na munâni.

²⁴ Bene Azimaweti, makumi anni na babirhi.

²⁵ Bene Kiryati-Yearimi na Kefira na Beroti, magana gali nda na makumi anni na basharhu.

²⁶ Bene Rama na Geba, magana gali ndarhu na makumi abirhi na muguma.

²⁷ Bene Mikimasi, igana na makumi abirhi na babirhi.

²⁸ Bene Beteli na Ayi, magana abirhi na makumi abirhi na basharhu.

²⁹ Bene Nebo, makumi arhanu na babirhi.

³⁰ Bene Magbishi, igana na makumi arhanu na ndarhu.

³¹ Bene owundi Elamu, cihumbi na magana abirhi na makumi arhanu na bâni.

³² Bene Harimu, magana asharhu na makumi abirhi.

³³ Bene Lodi na Hadidi na Ono, magana gali nda na makumi abirhi na barhanu.

³⁴ Bene Yeriko, magana asharhu na makumi anni na barhanu.

³⁵ Bene Sena, bihumbi bisharhu na magana gali ndarhu na makumi asharhu.

³⁶ Abadâhwa: Bene Yedaya w'omu bûko bwa Yozwè, magana gali mwenda na makumi gali nda na basharhu.

³⁷ Bene Imeri, cihumbi na makumi arhanu na babirhi.

³⁸ Bene Pashehuri, cihumbi na magana abirhi na makumi anni na nda.

³⁹ Bene Harimu, cihumbi n'ikumi na nda.

⁴⁰ Abaleviti: Bene Yozwè na bene Kadmieli na Hodayiwa, makumi gali nda na bâni.

⁴¹ Abimbiza: Bene Asafi, igana na makumi abirhi na munâni.

⁴² Abalanga enyumvi: Bene Shalumu, bene Ateri, bene Talmoni, bene Akubu, bene Hatita, bene Shobayi, boshi haguma, igana na makumi asharhu na mwenda.

⁴³ Abanatineni: Bene Siha, bene Hasufa, bene Tabaoti*,

⁴⁴ bene Kerosi, bene Siyaha, bene Padoni,

⁴⁵ bene Lebana, bene Hagaba, bene Akubu,

* **2:43 2, 43** Abo bali bantu bagoshôlagwa na mwâmi Daudi n'abarhambo mpu bagend'ikakolera bene Levi (Ezr 8, 20). Abo bantu bali b'omu bûko bwa banyamahanga (ciru amazîno gâbo gône gabahanyire). bakâg'irhabâla oku mikolo misungunu misungunu omu ka-Nyamuzinda (Eze 44, 7-9; Yoz 9, 23-27).

46 bene Hagabu, bene Shalmayi, bene Hanani,
47 bene Gideli, bene Gahari, bene Reaya,
48 bene Resini, bene Nekoda, bene Gazamu,
49 bene Uza, bene Paseya, bene Besaya,
50 bene Asena, bene Meuni, bene Nefushisim,
51 bene Bakbuku, bene Hakufa, bene Haruru.
52 Bene Basluti, bene Mehida, bene Harsha,
53 Bene Barkosi, bene Sisera, bene Tema,
54 bene Nesiya na bene Hatifa.

55 Abâna b'abajà ba Salomoni: Bene Sotayi,
bene Sofereti, bene Peruda,

56 bene Yaala, bene Darkoni, bene Gideli,

57 bene Shefatya, bene Hatili, bene Pokereti-
Hasebayimi, bene Ami.

58 Abanatineni na bene abajà ba Salomoni
haguma bahika omu magana asharhu na
makumi gali mwenda na babirhi.

59 Abarhengaga e Tel-Mela, Tel-Harsha,
Kerubu, Adani na Imeri barhahashag'iderha
emilala yâbo n'obûko bwâbo lyo bamanyîsa oku
bali bene Israheli.

60 Bene Delaya, bene Tobiya, bene Nekoda: Ma-
gana gali ndarhu na makumi arhanu na babirhi;

61 n'omu bene Abadâhwa: bene Habaya, bene
Hakosi, bene Barzitat owayankaga mwâli wa
Barzilaiyi, Omugalediti, lêro ayîrikwa izîno lyâge.

62 Balonza ebitabu by'obûko bwâbo
barhanabubonagamo; bakulwa omu badâhwa.

63 N'omurhambo abahanza okulya oku biryo
bitagatîfu bwenêne, kuhika habè omudâhwa
wankadôsa Nyamubâho omu kukolêsa Urimu na

Tumimi†.

⁶⁴ Olubaga loshi lwahika omu bantu bihumbi makumi anni na bibirhi na magana asharhu na makumi gali ndarhu,

⁶⁵ buzira kuganja bambali na bambali-kazi bâbo abâli bahisire omu bihumbi nda na magana asharhu na makumi asharhu na nda; mulibo mwâli bîmbiza magana abirhi, abalume n'abakazi.

⁶⁶ Bali bagwêrhe nfarasi magana gali nda na makumi asharhu na ndarhu, ndogomi magana abirhi na makumi anni na irhanu;

⁶⁷ ngamiya magana anni na makumi asharhu na irhanu na bihumbi ndarhu na magana gali nda na makumi abirhi ga bindi bihêsi.

⁶⁸ Banji omu bakulu b'emilala, erhi bahika aha ka-Nyamuzinda e Yeruzalemu, barherekêra enterekêro, banalonza ako ka-Nyamuzinda mpu kashub'ishakûlulwa aha kanali.

⁶⁹ Bahâna ebindi omu mbîko y'omukolo nk'oku banahashire: drakima z'amasholo bihumbi makumi gali ndarhu na ciguma, bihumbi birhanu bya marhale, na bishûli igana bya badâhwa.

⁷⁰ Abadâhwa n'Abaleviti na baguma omu lubaga babêra aha Yeruzalemu; abimbiza, abalanzi n'abâ-Natineni bajâ omu bishagala byâbo; n'abandi bene Israheli boshi bajâ omu bishagala byâbo.

† 2:63 2, 63 Ecihanzo c'okulya oku biryo bitagatîfu: rhulole omu Lev 22, 10-16; Urimu na Tumimi: byâli birugu abadâhwa bakâg'îkolêsa mîra kurhenga mwâmi Daudi nka balonza okumanya obulonza bwa Nyamuzinda (1 Sam 14, 41; Mig 16, 33; Lub 28, 30)

3

Okushubirhangira enterekêro

¹ Erhi omwêzi gwa kali nda gubà gwa-mayîsha, n'erhi bene Israheli babà bakola bali omu lugo, olubaga loshi nka muntu muguma lwanacishûbûzanya aha Yeruzalemu.

² Yozwè nwane Yosadaki na bene wâbo b'abadâhwa na Zorobabeli mwene Shealtieli na bene wâbo, barhondêra okuyûbaka oluhêrero lwa Nyamuzinda w'Israheli mpu bajirireko enterekêro nk'oku biyandisirwe omu Marhegeko ga Mûsa, muntu wa Nnâmahanga.

³ Bayûbakira oluhêrero oku makondo galo* bulya bâli omu bwôba bw'amashanja gali omu cihugo; banacihêra Nyamubâho enterekêro z'embâgwa sêzi na bijingo.

⁴ Banacikuza olusiku lukulu lw'amahêma, nk'oku binayandisirwe; banakarherekêra ngasi lusiku nk'oku binayandisirwe oku nterekêro ya ngasi lusiku.

⁵ Enyuma ly'aho banacirherekêra enterekêro ya ngasi lusiku, bahirako enterekêro za Sabato n'ez'okubaluka kw'omwêzi n'eza ngasi nsiku

* **3:3 3, 3** Oluhêrero lwayûbakirwa oku makondo gâlwo, bulya eciriba c'oluhêrero lwa mîra cal'imanyikine kuli boshi: ciru n'amango g'olubungo, Abayahudi babêraga e Yeruzalemu bagendekera okukaz'iyîsh'iharâmya Nyamuzinda omu ciriba c'oluhêrero lwa mîra (Yer 41, 5). Amashanja gali omu cihugo: bâli Buyahudi na ngasi bandi bal'ibezire omu Israheli-Palestina amango g'olubungo. Balimwo Abasamariya, Abamowabu, Abaamoni. Abo boshi barhayumvanyagya na bene Israheli barhengaga elubungo e Babiloni (Ezr 9, 1-2; 10, 2.11; Neh 9, 30).

nkulu zinayêrekîre Nyakasane na abalonzize bakaz'ihêra enterekêro banalonzize.

⁶ Oku lusiku lurhangiriza lw'omwêzi gwa kali nda, banarhangira okuhêra Nyamubâho enterekêro zâbo ci eciriba ca aka-Nyamuzinda cirhali cicibandwa.

⁷ Banacihâna ensaranga emw'abashongola amabuye n'ababinji b'empaho. Banacihana ebiryo n'amamvu n'amavurha oku Banyasidoni n'Abanyatiri mpu babarhumire emirhi y'ecidra y'e Libano omu kubigereza oku nyanja kuhika e Yafà, nk'oku mwâmi Sirusi w'Abapersi anali amâyêmêra.

⁸ Omu mwâka gwa kabirhi kurhenga banahisire aha nyumpa ya Nyamuzinda aha Yeruzalemu omu mwêzi gwa kabirhi, Zorobabeli mugala wa Shealtieli na Yozwè mwene Yosadaki n'abandi bene wâbo banalibasigîre, abadâhwa n'Abaleviti n'abandi boshi banarhenga emunda bali bahêsirwe bujâ kujâ e Yeruzalemu, barhondêra okuyîmika Abaleviti ba kurhenga myâka makumi abirhi na kujâ enyanya mpu bagendêse bwinjâ emikolo y'enyumpa ya Nyakasane.

⁹ Yozwè n'abagala na bene wâbo, Kadmieli n'abagala, bene Yûda, banacicîhira haguma mpu barhambule abakozi b'aka-Nyamuzinda na bene Henadadi n'abâna bâbo na bene wâbo boshi Baleviti.

¹⁰ Amango abanyakasi bayunjuzagya eciriba c'aka-Nyamuzinda, abadâhwa bayisha n'emyambalo yâbo n'emishekera, n'Abaleviti badwîrhe embale zâbo, mpu bakuze Nyakasane

nk'oku Daudi mwâmi w'Israheli anali arhegesire.

¹¹ Barhondêra okukuza Nyakasane: bulya kuli kwinjà na obonjo bwâge oku bene Israheli buli bw'ensiku n'amango. N'olubaga loshi lwakabanda orhuhababo rhw'amasîma omu kukuza Nyakasane bulya bamabanda eciriba c'aka-Nyamuzinda.

¹² Badâhwa banji, n'Abaleviti n'abashamuka b'emilala, abâli babwîne aka-Nyamuzinda karhanzi barhengamwo abakalaka n'izû linene ago mango banasimikaga eciriba c'enyumpa; na bandi banji bakabanda orhuhababo rhw'okushagaluka n'okusîma.

¹³ Olubaga lurhankacimanyire oluli lubî lw'orhuhababo rhw'amasîma n'endûlù z'okulaka kwalo, bulya olubaga lwamakayâma bwenêne n'olwo lubî lwajà kuli.

4

Okuyîmanzibwa kw'emikolo

¹ Erhi abashombanyi ba Yûda na Benyamini bayumva oku balya bantu barhengaga emunda bali balulizîbwe bakola badwîrhe bayûbaka aka Nyamuzinda ka Nyamubâho w'Israheli,

² banaciyisha emunda Zorobabeli ali na Yozwè* n'abarhambo ba ngasi milala, banacibabwîra mpu: Muleke rhuyûbake haguma rhweshi ako ka-Nyamuzinda, bulya nîrhu anali oyo Nyamuzinda winyu ye rhunaharâmya

* **4:2 4, 2** Kuharâmya Nyamuzinda: kuli kumuhûna oburhabâle, kumuhamagaza ci bwenêne omu ka-Nyamuzinda. Olwo luderho luyirukir'iboneka omu citabu c'Enganîro: 1 Nga 22, 19; 2 Nga 17, 4; 31, 21.

kurhenga amango g'Asaradoni, mwâmi w'e Sîriya, ye wa rhuyinamuliraga eno munda.

³ Ci konene Zorobabeli, na Yozwè n'abandi bashamuka b'emilala y'Abayahudi banacibashuza, mpu: Kurhashingânîni murharhabâle okuyûbaka enyumpa ya Nyamuzinda. Guli mukolo gwîrhu rhwêne gw'okuyûbakira Nyamubâho Nyamuzinda w'Israheli nk'oku mwâmi Sirusi w'e Persi anarhurhegekaga.

⁴ Lêro olwo lubaga lwanacijaho lwarhondêra okubulisa olubaga lw'Abayahudi omurhima gw'okuyûbaka.

⁵ Banacihongera abahanuzi babî mpu bakahà olubaga amahano mabî lyo balek'iyûbaka. Banacijira ntyo omu mango mwâmi Sirusi w'e Persi anali oku ntebe goshi kuhika omu kuyîma kwa Dariusi naye mwâmi w'e Persi.

Entambala y'Abasamâriya kuli Zerzesi na Artazerzesi

⁶ N'amango Zerzesi ali akola mwâmi, banayandika amaruba g'okushobeka abantu b'e Buyahudi n'ab'e Yeruzalemu.

⁷ N'omu mango g'Artazerzesi, Bishilamu, Mitredati, Tabeeli n'abâbo boshi banaciyandikira Artazerzesi mwâmi w'e Persi amaruba omu Ci-haramiya.

⁸ Omurhambo Rehumu n'omwandisi Shimeshayi banaciyandikira Artazerzesi amaruba gali gadesire ntya oku biyêrekîre Yeruzalemu.

⁹ Mpu rhwono: Rehumu, ye oligi murhambo, na Shimeshayi, ye mwandisi n'abâbo;

abacîranuzi, abajà-bugo n'abakozi; ab'e Huruki, ab'e Babiloni, ab'e Suza, bo baligi b'e Elamu,

¹⁰ kuguma n'agandi mashanja ag'olya muntu mukulu bwenêne n'owajir'irenge, ye Asurbanipali, yêne ahêkaga anagend'ibayûbakira omu cishagala ca Samâriya n'omu bindi bishagala by'ishiriza lya Efrata.

¹¹ Alaga ago maruba barhumiraga mwâmi Artazerzesi mpu: «Bambali bâwe abayûbaka olundi lunda lw'Olwîshi lwa Efrata.

¹² Mwâmi amanye oku balya Buyahudi bayinamukaga emwâwe, barhurhinzirekwo hano Yeruzalemu; bakola badwîrhe bayûbaka lulya lugo lubà cikanyi cirhagomba, lukaliha bwenêne; bakola badwîrhe bayîmanza enkûta n'okuzibuhya buhyâhya eciriba câlo.

¹³ Mwâmi ayôrhage amanyire oku erhi olwo lugo lwankanayûbakwa, n'enkûta zâlwo erhi zankanashub'iyîmanzibwa, abo bantu barhakacivurha, nîsi erhi okurhûla mwâmi n'okuhongera obuhashe bw'okugera, n'okwo guli muhona munene oku bwâmi.

¹⁴ Bulya rhwono, nk'oku rhulya omunyu omu bwâmi, kurharhushingânîni okubona mwâmi agayaguzibwa, rhwamarhuma emwa mwâmi emyanzi y'okumumanyisa okwo.

¹⁵ Bagend'alongereza omu bitabu by'okukengêza bya basho wanamanya oku olwo lugo lubà cikanyi cirhagomba, lwalibuzize abâmi n'abaluzi; wabona oku kurhenga mîra erhi kugoma banagoma.

¹⁶ Rhumanyisize mwâmi oku erhi olwo lugo lwankanashub'iyûbakwa n'erhi enkûta zâlwo

zankanashub'iyîmanzibwa, kuli okwo konene orhankacibà n'akantu nk'olundi lunda lw'olwîshi lwa Efrata.»

¹⁷ Mwâmi agalula eri ishuzo: emw'omurhambo Rehumu, n'emwa Shimeshayi owali mwandisi n'emw'abâbo boshi banabà e Samâriya n'omu bindi bihugo binabà olundi lunda lwa Efrata, erhi: murhûla!

¹⁸ Amaruba mwarhurhumiraga gasomirwe bwinjà bwinjà, ganayumvikana embere zîrhu.

¹⁹ Nahânyire irhegeko, banajà bafûkula, banashanga oku nêci kurhenga mîra olwo lugo lurhahusa kugomera abâmi, n'oku banajamwo enshumishumi n'okucîhindula dubaduba.

²⁰ Aha Yeruzalemu hakola hayimire abâmi b'obuhashe bunji, barhegeka ecihugo c'olundi lunda lwa Efrata, banakabavurhira, okurharhûla n'okuhonga obuhashe bw'okugera.

²¹ Kuli okwo muhane irhegeko ly'okuyianza emikolo y'abo bantu, lyo olwo lugo lulek'ishub'iyûbakwa, kuhika amango nakurhegeka niene.

²² Mumanye mwankanabula bushîbirira okwo, ly'obubî bulek'iyûshûka oku muhona gwa mwâmi.

²³ Okubundi erhi ago maruba ga mwâmi Artazerzesi gasomwa embere za Rehumu, Shimeshayi ye wali mwandisi, boshi haguma n'abâbo balîkûlira duba duba e Yeruzalemu emw'Abayahudi, babayimangiza emikolo n'obukali n'emisî.

²⁴ Okubundi obwo bayîmanza okwo kukola oku ka-Nyamuzinda aha Yeru zalemu;

kwanaciyîmanzibwa ntyo myâka ibirhi kurhenga okuyîma kwa Dariusi mwâmi w'e Persi.

5

Okuyûbaka aka-Nyamuzinda n'oku bakayun-juzagya (520-515)

¹ Abalêbi Hageyo na Zakariya, mwene Ido, banacimanyîsa Abayahudi b'e Buyahudi n'ab'e Yeruzalemu ebinwa by'obulêbi bya Nyamuzinda w'Israheli bâli badwîrhe.

² Lêro obwo, Zorobabeli mwene Shealtieli, na Yozwè mugala wa Yosadoki, bacîrhulira oku mikolo, bashubirira okuyûbaka aka-Nyamuzinda aha Yeruzalemu. Bali bayimangîrwe n'abo balêbi ba Nyamuzi nda.

³ Muli ago mango, gonênè, Tatenayi, ye waligi murhambo w'ishiriza ly'olwîshi lwa Efrata, Shetarboznayi n'abâbo, banacijà emunda bali, banacibadôsa mpu: Ndi wabahâga obuhashe bw'okuyûbaka eyi nyumpa n'okuyîmanza ezîra nkuta?

⁴ Lêro rhwanacibadôsa nti: Amazîno g'abayûbaka eyo nyumpa bo ba ndi?

⁵ Ci isù lya Nyamuzinda lyàli oku bashamuka b'Abayahudi; barhanahash'igibacîka okuyûbaka kuhika omwanzi gwahika kuli Dariusi na kuhika babà galulira amaruba kuli okwo.

⁶ Empamîso ly'ago mamba Tatenayi ye waligi murhambo w'ishiriza ly'olwîshi lwa Efrata n'abâbo Shetarboznayi n'abâbo b'e Arfasaka babaga ishiriza ly'o lwîshi lwa Efrata yanacihika kuli mwâmi Dariusi.

⁷ Banacimurhumira ogwo mwanzi, n'ebyali biyandisirwe by'ebi: Omurhûla emwa Nnawîrhu Dariusi gugandâze bwenêne!

⁸ Mwâmi amanye oku rhwajire omu lugo ly'Obuyahudi, aha nyumpa ya Nyamuzinda mukulu. Edwîrhe yayûbakwa n'amabuye manene n'emirhi edwîrhe yayongoberera omu nkuta. Ogwo mukolo gudwîrhe gwajirwa ntyo gunagen-desire bwinjà omu maboko gâbo.

⁹ Lêro obwo rhwanacidôsa abo bashamuka, rhwababwîra ntya nti: Ndi wabahâga obuhashe bw'okuyûbaka eyi nyumpa n'okuyîmusa ezi nkuta?

¹⁰ Rhwanabahûnyire amazîno gâbo nti rhukumanyîse go, ly'oyandika amazîno g'abantu babakulîre.

¹¹ N'oku barhushuzize k'oku: Mpu rhuli barhumisi ba Nyamuzinda w'empingu n'igulu, rhwono rhwashub'iyûbaka enyumpa yarhangig'iyûbakwa mîra hamagera myâka minji, yayûbakagwa, yanayunjuzibwa n'omwâmi mukulu w'Israheli.

¹² Ci konene erhi ababusi bîrhu bacishologosa Nyamuzinda w'empingu, abahâna mpira omu maboko ga Nabukondonozori, mwâmi w'e Babiloni*. Ye Munya-Kaldeya washâbaga eyo nyumpa, n'olubaga aluhêka bujà e Babiloni.

¹³ Ci konene omu mwâka murhanzi gwa Dariusi, kurhenga ali mwâmi omu Babiloni, mwâmi Sirusi anacihâna irhegeko mpu ako ka-

* **5:12 5, 12** Okushâbûlwa kw'eyo nyumpa omu mwâka gwa 587 bwâli buhane Nyamuzinda ahâga olubaga lwâge erhi byâha byâlwo birhuma.

Nyamuzinda kashub'iyûbakwa,

¹⁴ Kwo na kuguma mwâmi Sirusi anacikûla omu nyumpa y'okuhêrera aha Babiloni ngasi kalugu k'amasholo erhi ka marhale mwâmi Nebukondozori arhenzagya muli ako ka-Nyamuzinda kali aha Yeruzalemu banakahêka omu luhêro e Babiloni; abihà muntu muguma izîno lyâge ye Sheshbazari, oyu mwâmi ayîmikaga murhambo.

¹⁵ Anacimubwîra erhi: «Rhôla ebi birugu, ogend'ibibîka omu ka-Nyamuzinda kali aha Yeruzalemu; n'eyo nyumpa eyûbakirwe halya yanabaga».

¹⁶ Okubundi obwôla Sheshbazari anaciyisha anagwîka amabuye g'omurhondêro gw'ako ka-Nyamuzinda kali aha Yeruzalemu kurhenga ago mango kuhika buno kuyûbakwa kanayûbakwa, karhanaciyunjula.

¹⁷ Na bunôla, akabà mwâmi akulonzize, bajè bafûkula omu nyumpa y'e mbîko za mwâmi, aho Babiloni, lyo bamanya erhi kwo binali mwâmi Sirusi anarhegesire okuyûbaka akwo ka-Nyamuzinda kali aha Yeruzalemu. Buzinda bwaho mwâmi anarhumanyîsa kuli okwo.

6

¹ Okubundi, mwâmi Dariusi anacirhegeka mpu bagend'ifûkula embîko bakazâg'ibîkiramwo ebirugu aha Babiloni*.

² Aha Ekbatani, mûbako muguma gwàli omu murhundu gw'e Mêdi; banacifulûlamwo

* **6:1 6, 1** Eryo izîno lya Babiloni kuli kulonza okuderha nkaba ecihugo coshi (rhulole muli Ezr 5, 17).

muzinge muguma bali bayandisiremwo, mpu: Eby'okukengêzibwa.

³ Omu mwâka murhanzi gwa mwâmi, Sirusi, mwâmi Sirusi ali ahânyire irhegeko, erhi: Aka-Nyamuzinda kabà aha Yeruzalemu. Eyo nyumpa e shub'iyûbakwa, eyôrhe nyumpa ya nterekêro, eciriba câyo naco cishub'iyûbakwa. Obulî bwâyo bubè bwa makoro makumi galindarhu, n'oburherema makoro makumi galindarhu.

⁴ Cijirwe na makondo asharhu ga mabuye gakombebibwe bwinjà, na mulongo muguma gwa mpaho. Ebirugu by'okuyûbaka eyo nyumpa byalolwa n'omulala gwa mwâmi.

⁵ Na kandi bagalule ebirugu by'amasholo n'eby'amarhale by'omu ka-Nyamuzinda.

⁶ Bunôla Tatenayi, murhambo w'olundi lunda lw'olwîshi lwa Efrata, Shetarboznayi n'abâbo b'e Arfasaka, abâli ishiriza ly'olwîshi: Muciyêgûle n'eyo munda,

⁷ munaleke emikolo y'okuyûbaka ako ka-Nyamuzinda ejirwe bwinjà. Omurhambo w'Abayahudi n'abashamuka b'Abayahudi bayûbake eyo nyumpa ya Nyamuzinda aha enaba.

⁸ Alaga irhegeko nkuhîre liyêrekîre ebi wajira n'abo bashamuka b'Abayahudi omu kuyûbaka ako ka-Nyamuzinda: Oku birugu bya mwâmi, byarhenga oku mpongano y'ishiriza ly'olwîshi, bikolêsibwe omu kulyûla bwinjà abo bantu, lyo halek'ibà amango barhayûbasiri.

⁹ Eby'obulagîrire oku nterekêro ya Nyamuzinda w'empingu: emicûkà y'empanzi, engandabuzi, abâna-buzi, engano, omunyu, idivayi

n'amavurha, nk'oku abadâhwa bali aha Yeruzalemu banahûnyire ngasi lusiku buzira kubulikana kantu kalebe,

¹⁰ ntyo banahâna enterekêro y'akisûnunu kinjà, bahêre Nyamuzinda w'empingu, banakashenga, mwâmi alame bwinjà, kuguma n'abâna bâge.

¹¹ Kandi nshubir'ihâna eri irhegeko: Erhi han-kajira owahindula akantu kuli obu burhegesi bwâni, banakûle omutungo omu nyumpa yâge, banamumanikekwo na kuli okwo enyumpa yâge eshandwe.

¹² Nyamuzinda wahiraga izîno lyâge omwo ashabûle ngasi mwâmi na ngasi lubaga lwankay-imusa okuboko mpu lujire kundi kundi, nîsi erhi okuhongola ako ka-Nyamuzinda kali aha Yeruzalemu! Nie Mwâmi Dariusi mpanyire elyo irhegeko, kukwânîne lishimbwe bwinjà na duba.

¹³ Okubundi Tatenayi, murhambo w'olundi lunda lw'olwîshi lwa Efrata, Shetarboznayi n'abâbo banacishimba duba duba okwo mwâmi Dariusi âli arhegesire.

¹⁴ Nabo balya bashamuka b'Abayahudi banacirhondêra okuyûbaka n'omukolo gwâbo gwababêra, bulya bali bayimangîrwe n'abalêbi Hageyo na Zakariya mwene Ido. Banaciyunjuza nka kulya Nyamuzinda w'Israheli anarhegeka na Cirusi, na Dariusi, na Artazerzesi, mwâmi w'e Persi.

¹⁵ Eyo nyumpa bayibumba omu nsiku isharhu z'omwêzi gw'Adari†, omu mwâka gwa kali ndarhu kurhenga Dariusi ali mwâmi.

† 6:15 6, 15 Kwo kuderha kasikiru kazinda (mwêzi gwa kabirhi) - lukanga (mwêzi gwa kasharhu) Adari mwâka 515.

16 Bene Israheli, abadâhwa, Abaleviti, n'abasigalaga boshi muli balya bali bahesirwe bujâ, ngasi banayololagwa boshi, bajira olusiku lukulu lw'okugishwa kw'ako ka-Nyamuzinda.

17 Barherekêra kuli olwo lusiku lw'okugishwa kw'aka-Nyamuzinda, mpanzi igana, ngandabuzi magana abirhi, bâna-buzi magana anni n'oku mpyûlo y'ebyâha bya bene Israheli boshi barhûla bihebe ikumi na bibirhi nk'oku amashanja g'Israheli ganali.

18 Banaciyîmika abadâhwa nk'oku banagabanyikaga, n'Abaleviti oku mirhwe y'okuhêra Nyamuzinda aha Yeruzalemu, kulya binayandisirwe omu citabu ca Mûsa.

Basâka w'omwâka gwa 515 embere za Kristu

19 Abo bali bahesirwe bujâ, banayagaluka, bajira olusiku lukulu lwa Basâka omu nsiku ikumi n'ini z'omwêzi gwa burhanzi.

20 Ebwa kubâ abadâhwa n'Abaleviti bali bamacîcêsa boshi oku banali, bakolaga bacîre; banacirherekêra Basâka kuli bo bônene.

21 Ntyo, bene Israheli banarhengaga bujâ balya Basâka, kuguma na balya bacîyegulaga oku ngeso ngalugalu z'abapagani, bacîhira kulibo omu kulonza Nyamubâho, Nyamuzinda w'Israheli.

22 Nsiku nda zoshi erhi bakuza n'obusîme bunene olusiku lukulu[‡] lw'emigati erhalimwo ngezo, bulya Nyamubâho amabasîmîsa erhi abayererekeza omurhima gwa mwâmi w'e Asîriya, mpu abarhabâle muli ogwo mukolo

[‡] 6:22 6, 22 Olusiku lukulu lw'emigati erhalimwo ngezo: Lub 12, 15-20; Lev 23, 6-8; 2 Nga 30, 21.

gw'okuyûbaka enyumpa ya Nyamubâho, Nyamuzinda w'Israheli.

II. Ezra na Nehemiya bayûbaka ecinyabuguma

7

Okubalama kwa Ezra n'obugo bwâge

¹ Enyuma ly'aho, amango Artazerzesi àli mwâmi w'e Persi, Ezra mugala wa Seraya, mugala w'Azarya, mugala wa Hilkiya,

² mugala wa Shalumu, mugala wa Sadoki, mugala w'Ahitubi,

³ mugala w'Amarya, mugala wa Merayoti,

⁴ mugala wa Zerahya, mugala wa Uzi, mugala wa Buki,

⁵ mugala w'Abishuwa, mugala wa Pinasi, mugala wa Eleazari, mugala w'omudâhwa mukulu Aroni.

⁶ Oyu Ezra anacisôka kurhenga e Babiloni. Ali mwandisi omanyîrîre enyigîrîzo za Mûsa*, ezi Nyamubâho, Nyamuzinda w'Israheli ahânaga yêne. Kulya kubà okuboko kwa Nyamuzinda kwàli kuli ye, mwâmi anamuyêmêrera ngasi ebi anahûnaga byoshi.

⁷ Banji omu bene Israheli, abadâhwa, Abaleviti, abimbiza, abalanzi b'enyumvi, Abanatineni,

* **7:6 7, 6** Ezra adesirwe mwandisi mukulu bwenêne w'enyigîrîzo za Mûsa. Ali mukozi wa bulagîrîre oku bwâmi e Persi (mulongo gwa 14). Ali ahangabusire omu kuyandika amarhegeko, ali mulenga w'amandiko na wa bushiru omu kugayigîriza (mulongo gwa 10).

nabo basôkera e Yeruzalemu, omu mwâka gwa kali mwenda kurhenga Artazerzesi ali mwâmi.

⁸ Ezra anacihika aha Yeruzalemu omu mwêzi gwa karhanu gw'ogwo mwâka gwa kali nda gw'okuyîma kwa mwâmi.

⁹ Mwâli omu lusiku lurhanzi lw'omwêzi gwa burhanzi mwo arhangiraga okurherema arhenga e Babiloni, kandi mwâli omu lusiku lurhanzi lw'omwêzi gwa karhanu mwo ahisire aha Yeruzalemu, erhi okuboko kwa Nyamuzinda kuyunjwîre minjà kummulikwo.

¹⁰ N'okwo ali ebwa kubà Ezra ali n'obushiru bw'okumanya Akanwa ka Nyamubâho, oku kushimba, n'okuyigîriza omw'Israheli amarhegeko n'engeso z'ecihugo.

Amaruba ga Artazerzesi

¹¹ Alaga amaruba mwâmi Artazerzesi ahâga Ezra mudâhwa na mwandisi muhugûzi w'ebinwa by'Irhegeko lya Nyamubâho, na ngasi gandi marhegeko gâge gayêrekîre Israheli.

¹² Artazerzesi, mwâmi w'abâmi, kuli Ezra, mudâhwa na mwandisi ayishi bwinjà irhegeko lya Nyamuzinda w'empingu, murhûla gwoshi kuli mwe.

¹³ Nahânyire irhegeko nti ngasi b'omu bene Israheli, omu badâhwa n'omu Baleviti banali aha nshigirwa hoshi, balya banalonzize okujà e Yeruzalemu, banagenda nâwe.

¹⁴ Bulya orhumirwe na mwâmi n'abahanûzi bâge nda mpu ogend'ilola kurhi Obuyahudi na Yeruzalemu biyôsire omu kukulikira akanwa ka Nyamuzinda wâwe, aka kanali omu kuboko kwâwe.

15 Na mpu ohêrhe e nsaranga n'amasholo mwâmi yêne n'abahanuzi bâge bahânyire emwa Nyamuzinda w'Israheli oyûbasire omu Yeruzalemu.

16 Na ngasi masholo erhi nsaranga wakanabona omu cihugo ca Babiloni coshi na ngasi bindi ohâbirwe n'olubaga n'abadâhwa oku nyumpa ya Nyamuzinda wâbo aha Yeruzalemu.

17 Co carhuma ogend'igula empanzi, engand-abuzi n'abâna-buzi n'enterekêro na ngasi bindi binazigendakwo, obirherekêrere oku luhêrero lw'aka-Nyamuzinda wâwe kabà aha Yeruzalemu.

18 Ensaranga n'amasholo gasigîre, ojiremwo ngasi ebi onabwîne bikukwânine na bene winyu omu kushimba obulonza bwa Nyamuzinda winyu.

19 Odêkereze embere za Nyamuzinda w'e Yeruzalemu ebi birugu ohîrwe mpu bigend'ikakola omu ka-Nyamuzinda wâwe.

20 Na ngasi bindi bya bulagîrire oku ka-Nyamuzinda wâwe, ebi ogwâsirwe okujira, wan-abirhòla omu nyumpa y'embîko ya mwâmi.

21 Niono mwâmi Artazerzesi mpanyire irhegeko oku babîsi boshi babà olundi lunda lw'olwîshi nti ngasi ebi Ezra, mudâhwa na mwandisi w'Akanwa ka Nnâmahanga ankanabahûna byoshi munabijire bwinjinjà.

22 Kuhika oku talenta igana za nsaranga, birundo igana bya ngano, mikondo igana y'idivayi, mikondo igana ya mavurha, n'omunyu buzira kugera.

23 Ngasi binarhegesirwe na Nyamuzinda w'empingu, binajirirwe duba kuli ako ka-

Nyamuzinda kâge, lyo obukunizi bwâge bulek'iyîshira ecihugo ca mwâmi n'oku bagala.

²⁴ Kandi rhubamanyisize oku kuli abôla badâhwa, Abaleviti, abimbiza, abalanzi b'enyumvi, abà-Natineni, murhabavurhisagya ibarati erhi mpongano, erhi kubacîka omu njira.

²⁵ Nâwe Ezra, omu kukulikira obwenge Nyamuzinda wâwe akuhizire omu nfune, osinge abatwî b'emmanja, abarhambo barhambula olubaga loshi lunali eyo ishiriza ly'olwîshi, ngasi banamanyire amarhegeko ga Nyamuzinda wâwe, onagayigîrize abarhagayishi.

²⁶ Orhanashimbiri irhegeko lya Nyamuzinda wâwe, n'irhegeko lya mwâmi, anahanwe kulya kushingânîne: arhâyîrhwa akagwe erhi ahyûle, erhi ashwêkwe.

Ezra asalira anarhenga e Babiloni ajà e Israheli-Palestina

²⁷ Ayâgirwe Nyamubâho Nyamuzinda w'ababusi bîrhu, owahiraga omu murhima gwa mwâmi okwo kukuza aka-Nyamuzinda kabà aha Yeruzalemu.

²⁸ Na owarhumaga nkundwa na mwâmi n'abahanûzi bâge n'abasirika bâge boshi banagwêrhe obuhashe. Nâni nacisêza bulya okuboko kwa Nyamubâho Nyamuzinda wâni kwo nayege mîre, nakaz'ishûbûza abarhambo b'Israheli nti ngende nabo.

8

¹ Alaga abakulu b'omulala n'obûko bwâbo,

balya barhengaga rhweshi* e Babiloni oku ngoma ya mwâmi Artazerzesi.

² Omu bene Pinasi: Gershomu; omu bene Hamati: Daniyeli; omu bene Daudi: Hatushi,

³ mwene Shekanya; omu bene Pareosi: Zekariya na balume igana na makumi arhanu bayandisirwe omu citabu c'omulala.

⁴ Omu bene Pahati-Mowabu; Eliyunayi, mwene Zeraya, na bantu magana abiri ga balume.

⁵ Omu bene Zatu: Shekanya, mugala wa Yehazieli, na magana asharhu ga balume.

⁶ Omu bene Adini: Ebedi, mugala wa Yônatani na balume makumi arhanu.

⁷ Bene Elamu: Yeshaya, mugala wa Atalya na balume makumi gali nda.

⁸ Omu bene Shefatya: Zebadya, mugala wa Mikaeli, na balume makumi gali munâni.

⁹ Omu bene Yowabu: Obadiya mugala wa Yehieli, na balume magana abirhi na ikumi na munâni.

¹⁰ Omu bene Bâni; Shelomiti, mugala wa Yosifya na balume igana na makumi gali ndarhu.

¹¹ Omu bene Bebayi: Zekarya, mugala wa Bebayi, na bantu makumi abirhi na munâni ga balume.

¹² Omu bene Azgadi: Yohanani, mugala wa Hakatani na balume igana n'ikumi.

¹³ Omu bene Adonikami: emiziba, n'amazîno gâbo ga gano: Elifêleti, Yeieli, na Shemaya, na balume makumi gali ndarhu;

* **8:1 8, 1** Abalume barhengaga e Babiloni: boshi na Ezra bâli hôfi cihumbi ciguma na magana arhanu. Haguma n'abakazi n'abâna bâli hôfi bihumbi birhanu.

¹⁴ omu bene Bigwayi: Utayi, mugala wa Zabudi, na balume makumi gali nda.

¹⁵ Nabashûbûliza aha lwîshi luhululira olunda lw'Ahawa, rhwanacitwa icumbi, aho nsiku isharhu. Erhi mbà namalolêreza olubaga loshi, n'abadâhwa, ntabonagamwo owankaderhwa mwene Levi.

¹⁶ Okubundi nanacirhuma abagula Eliezeri, Arieli, Shemaya, Elnatani, Yoyaribi, Elnatani, Natani, Zekarya na Meshulami, kuguma na abigiriza ba Yoyaribina na Elnatani.

¹⁷ Nanacibarhuma emw'omushamuka Ido, emunda baderha mpu yo Kasifya. Nanacibahà ebinwa bali bagwâsirwe okugend'ibwîra Ido na bandi bene wâbo ba-Natineni babà aho Kasifya, lyo barhurhumira abagend'ikaz'ikola aka-Nyamuzinda wîrhu.

¹⁸ Na ebwa kubà okuboko kwinjà kwa Nyamuzinda kurhulikwo, banacirhurhumira omuntu mwenge wa muli bene Mahali, mugala wa Levi mwene Israheli ye: Sherebya n'abagala bâge, na bene wâbo boshi bali ikumi na munâni.

¹⁹ Bàrhuma na Hashabya na Yeshaya w'omu bene Merari.

²⁰ Bene wâbo na bagala bâbo boshi bâli makumi abirhi; bâli ba muli bene Natineni balya Daudi n'abashamuka bahûnaga mpu bakakolera Abaleviti, magana abirhi na makumi abirhi, boshi banaganjwa ngasi muguma n'izîno lyâge.

²¹ Aho oku lwîshi lw'Ahawa naderha nti boshi bacîshalise lyo rhucîbabaza embere za Nyamuzinda wîrhu, lyo rhumushenga amabalame minjà kuli rhwe, oku bâna bîrhu n'oku bintu bîrhu.

²² Bulya nakabwîne enshonyi z'okuhûna mwâmi nti arhurhumire engabo y'abasirika na banyakulwîra oku nfarasi mpu bajè barhucinga oku bashombayi bîrhu amango rhunali omu kubalama koshi, n'obwo rhwâli rhwamabwîra mwâmi oku: Okuboko kwa Nyamuzinda kulanga ebintu bya ngasi boshi banamulongereza, cikône emisî na obukunizi bwâge bunahonere oku bamulekêrera.

²³ Okwo kwarhuma rhucîshalisa, rhunashenga Nyamuzinda wîrhu naye anarhuyumvîrhiza.

²⁴ Nacîshoga badâhwa bakulu ikumi na babirhi bayûshûka kuli Sherebya, Hashabya na ikumi omu bene wâbo.

²⁵ Embere zâbo nakalenga ensaranga, amasholo n'ebirugu, nterekêro mwâmi agoshôlaga oku ka-Nyamuzinda wîrhu, ye n'abahanûzi bâge n'abarhambo bâge, na embere za hene Israheli banali aho.

²⁶ Nanacigera n'okubahêreza talenta magana gali ndarhu na makumi arhanu ga nsaranga; ebirugu by'amarhale byâli bya buzirho bwa talenta igana na talenta igana za masholo.

²⁷ Rhubêhe makumi abirhi rhwa masholo rhwa ngulo ya dariki† cihumbi, na byankizo bibirhi, bya mulinga gwakemeza gwa ngulo ndârhi nk'amasholo.

²⁸ Nanacibabwîra nti: Muli nshâgi za Nyamuzinda n'aga marhale n'aga masholo biri biberûlîrwe Nyamubâho, Nyamuzinda w'ababusi binyu.

²⁹ Mubè masù omu kubilanga kuhika amango

† 8:27 8, 27 edariki: luli lusaranga lwa masholo.

mwashubibigerera embere z'abarhambo b'abadâhwa, Abaleviti, n'embere z'abarhambo b'emilala ya bene Israheli, aha Yeruzalemu omu biyûmpa by'aka-Nyamuzinda.

³⁰ Abadâhwa n'Abaleviti banacirhola galya marhale, na galya masholo, oku baja bagalenga n'ebirugu, mpu babihêke e Yeruzalemu omu nyumpa ya Nyamuzi nda wîrhu.

³¹ Rhwanacirhenga aho lwîshi lw'Ahawa omu nsiku ikumi n'ibirhi z'omwêzi gwa burhanzi, rhwaja e Yeruzalemu. Okuboko kwa Nyamuzinda wîrhu kwanacirhujakwo, kwarhulikûza omu maboko g'abashombanyi n'omu mirhego minji ago mango rhwanayishaga rhwagenda.

³² Rhwanacihika aha Yeruzalemu, rhwanacibêraho nsiku isharhu,

³³ omu lusiku lwa kani ensaranga, amasholo, ebirugu byoshi byashub'ilengwa omu mwa Nyamuzinda wîrhu, omu maboko g'omudâhwa Meremoti, mugala wa Uriya, mudâhwa wali na Eleazari mugala wa Pinasi, n'Abaleviti babirhi, Yesabadi, mugala wa Yozwè na Noadya, mugala wa Binuyi.

³⁴ Byoshi byahânwa nk'okwo byanaganjagwa n'obuzirho bwabyo, bwayandikwa ago mango.

³⁵ Ezo mpira zarhengaga emunda zâli zilulizîbwe zanacihâna enterekêro emwa Nyamuzinda w'Israheli: mpanzi ikumi n'ibirhi, kuli bene Israheli boshi, ngandabuzi makumi gali mwenda na ndarhu, bâna-buzi makumi gali nda na nda, bihebe ikumi na bibirhi, mpyûlo oku byâha; byoshi byarherekêrwa Nyamubâho.

³⁶ Banacimanyîsa galya marhegeko ga mwâmi,

oku barhambo n'oku bandi bakulu banali ishiriza lya olwîshi; nabo banarhabâla olubaga kuli ako ka-Nyamuzinda.

9

Abayahudi bahanzibwa obuhya n'agandi mashanja

¹ Erhi ebyo bibà byamanagenda ntyo, abashamuka banacinjaho, mpu: Olubaga lwa bene Israheli, abadâhwa, Abaleviti barhalekini n'amashanja g'ebi bihugo rhuyûbakînwe nabyo; bacidwîrhe bajira amaligo gâbyo: aga Abanyamisiri, Abanyamorenî, Abanyakanani, Abahititi, Abapereziti, Abayebuseni, Abamoniti n'Abamowabiti.

² Kulya kubà bajir'isheberayo abakazi, kuli bo bônene n'oku bâna bâbo na ntyo olubaga lutagatîfu lwamacîshwêkera kuli ago mashanja g'ebyo bihugo n'amaboko g'abarhambo n'abatwî b'emmanja go gabire ga burhanzi omu kuhenya maligo ga bene ago.

³ Erhi nyumva ntyo, na sharhangula emyambalo yâni n'ecishûli câni, nacîmanyula emviri okw'irhwe, n'obwânwa, natamala nieshi n'omutula.

⁴ Aha burhambi bwâni banacilambûkiraho nabo balya banali balumirwe n'ebinwa bya Nnâmahanga w'Israheli erhi bubî bw'abo bâli balulize burhuma; nâni nanacyôrha ncigonyire kuhika oku nterekêro y'ebijingo.

⁵ Erhi amango g'enterekêro y'ebijingo* gan-abà, nayîsha najonjoboka na gulya mutula gwâni n'erya mishangi n'ecishûli câni bisharhangusire; nanacifukama, nanaciyinamulira amaboko emunda Nyamuzinda wâni ali,

⁶ nanaciderha, nti: Yâgirwa Nyamubâho, niono nyunjwîre mungo na mutula birhankarhuma nacîshomya nti ngalamire emunda oli, bulya amabî gîrhu gayûshûsire, garhaluka olugero, na ntyo obubî bwîrhu bwarhaluka amalunga.

⁷ Kurhenga amango ga bashakulûza kuhika buno erhi n'omu mabî rhunali na byâha bîrhu byarhumaga rhuhêkwa bujà, rhwanyagwa, rhwabona enshonyi nk'oku binali ene.

⁸ Ci konene buno, Nyakasane, Nyamuzinda wîrhu arhanzirirhubêra obwonjo erhi alanga muli rhwe emisigala, anarhuha aha rhwayâkira omu hantu hâge hatagatîfu lyo Nyamuzinda wîrhu arhuyigula amasû, anarhuhè akalamo muli omu bujà bwîrhu.

⁹ Nêci rhuli bajà, ci konene arharhulekêreraga muli obo bujà. Ajizire abâmi b'e Persi bakarhulola n'omurhima gw'obwonjo, mpu lyo rhubà n'akalamo, lyo rhunayishiyimanza enyumpa ya Nyamuzinda wîrhu, rhushub'ishakûlula, anarhuhè aha rhwakabêra ahazungulusirwe n'olugurhu omu Buyahudi n'omu Yeruzalemu.

¹⁰ Na buno, Yâgirwa Nyamuzinda wîrhu, bicigi rhwankaciderha enyuma ly'oku koshi?

¹¹ Bulya rhwalekêrîre amarhegeko warhuhâga

* **9:5 9, 5** Enterekêro y'ebijinjo yakag'ibà aha nsâ mwenda w'ebijingo (1 Bâm 18, 29; 9, 21).

omu kanwa k'abalêbi, wanarhukomêreza, erhi: Eco cihugo mwajamwo mpu mugend'iciyimamwo, ciri cihugo ca mabî, mabî g'amashanja na ngasi bulyâlya bunabalimwo, kurhenga olunda n'olundi erhi na mabî gâbo gônene.

¹² Na buno mumanyâge mwankahà bâli binyu bagala bâbo, na bagala binyu mumanye mwankabahà bâli bâbo; munamanye irhondo murhaya-galagwa n'omurhûla gwâbo erhi n'iragi lyâbo lyo muzibuha, lyo muhashilya oku binjà by'eci cihugo, munayîsh'ibisigira abâna binyu ensiku zoshi!

¹³ Kuli ebi bibî byarhuyîshiraga erhi bijiro bîrhu bigalugalu birhuma ciru akabà mpu orhabîkaga ecirhali cihimbi c'amabî gîrhu, Yâgirwa Nyamuzinda wîrhu, wanarhulekera n'omusigala nk'ogu guli aha,

¹⁴ ka rhwankacîshomya mpu rhwashub'ivuna amarhegeko gâwe. rhushub'ilungana n'aga mashanja magalugalu ntya? Ka lêro orhankarhubêra burhè kuhika orhuhungumule buzira kurhulekera ciru n'omusigala, ciru n'ehiguma hyankafulumuka?

¹⁵ Nyamubâho, Nyamuzinda w'Israheli. oli mushinganyanya loshi, rhwe rhuligi gulya musigala gw'abashugunukaga, embere zâwe n'amabî gîrhu rhurhacikwânîni okubêra omu masù gâwe erhi ago mabî gîrhu garhuma.

10

¹ Amango Ezra akazâg'irhoza emirenge erhi anafukamire embere z'aka-Nyamuzinda, oku

adwîrhe ashenga ntyo, engabo nyinji y'abalume n'abakazi n'abâna ba bene Israheli yamuja eburhambi, bulya olubaga loshi lwàli omu mulenge bwenêne.

² Okubundi Shekanya, mwene Yehieli, wa muli bene Elamu, anacirhôla oluhyà abwîra Ezra, erhi: Rhwagomîre Nnâmahanga omu kuyanka abakazi b'omu gandi mashanja. Hyakwikubagirwa higuma hyône hicişigalire Israheli.

³ Rhushub'igilagana na Nyamubâho Nyamuzinda wîrhu oku rhukolaga rhwagend'ihulusa abo bakazi boshi n'abâna bâbo nka kulya onarhuhanwîre Waliha, mwe na bandi bacirhînya amarhegeko ga Nyamuzinda wîrhu. N'okwo kunabè nk'oku irhegeko lidesire.

⁴ Yîmuka ojire omukolo gwâwe. Nîrhu rhwakugwâsa. Ozibuhe, kanya omu mirimo.

⁵ Ezra anaciyimuka, alahiriza abakulu b'abadâhwa n'ab'Abaleviti, na bene Israheli boshi mpu banajag'ijira nk'okwo binadesirwe; nabo bacîgasha.

⁶ Erhi ahuluka omu ka-Nyamuzinda, Ezra anacijà omu mwa Yohâna, mugala wa Eliyashibu; n'oku ajamwo arhaderhaga mpu ankalyamwo omugati erhi okunywamwo amîshi, mungo gw'obubî bwa balya halibahêsirwe bujâ guruhuma.

⁷ Banaciyâliza omu Buyahudi boshi n'omu Yeruzalemu, mpu ngasi banali bahesirwe bujâ babugânane boshi aha Yeruzalemu.

⁸ Na kuli okwo abarhambo n'abagula bali babarhonzire oku ngasi orhali ho enyuma lya

nsiku isharhu, banamunyage, banamukûle omu ndêko y'abo bâli halulizîbwe.

⁹ Abantu b'e Yûda boshi na bene Benyamini banacidêka aha Yeruzalemu enyuma ly'ezo nsiku isharhu; zâli omu nsiku makumi abirhi z'omwêzi gwa mwenda. Olubaga loshi lwanacisikanana omu muhanda gw'aka-Nyamuzinda erhi lunali lwageramwo omusisi gw'okwo kugalugalu, n'ogw'enkuba nyinji yakazâg'inia.

¹⁰ Omudâhwa Ezra anaciyimanga ababwîra, erhi: Mwajizire kubî erhi muyanka abakazi b'ahandi, mwayûshûla ntyo obubî oku bundi bubî bwa bene Israheli.

¹¹ Na buno muciyunjuzagye kuli obwo bubî bwinyu embere za Nyamubâho, Nyamuzinda w'ababusi binyu, munakajira oku alonzize; muciyêgûle n'embaga z'ebindi bihugo, munaleke abakazi b'ahandi.

¹² Endêko yoshi yanacishuza n'izû linene, yanaciderha mpu: Kwo rhwajira okwo odesire!

¹³ Ci konene olubaga lwamaluga, na mwa gano mango g'enkuba kurhankahashikana okubêra embuga: kandi lurhali lubanja lwa lusiku luguma erhi ibirhi, n'okubà ebyâha bîrhu biri binji muli okwo.

¹⁴ Abarhambo bîrhu bayimange ahâli h'olubaga: na ngasi boshi banayansire abakazi b'ahandi, omu bishagala bîrhu, bayishe omu lusiku banatwîrîrwe, bayishe n'abashamuka n'abacîranuzi ba ngasi cishagala, kuhika oburhè bwa Nyamuzinda wîrhu burhuyêgûkekwo erhi okwo kurhuma.

¹⁵ Yônatani mwene Asaheli na Yahazyà, mwene

Tikwa, bônene barhali bayêmîre okwo; Meshu-lami n'Omuleviti Shabtayi babagwâsa.

¹⁶ Ci abandi bali bahêsirwe bujà boshi bana-jira nk'oku byanali bidesirwe. Omudâhwa Ezra, acîshoga abarhambo b'emilala nk'oku enyumpa zâbo zinali, ngasi muguma kulya anacîshogagwa mpu lebè oyu; bashimânana omu lusiku lurhanzi lw'omwêzi gwa kali ikumi mpu balolage kurhi batwa olwo lubanja.

¹⁷ Bagend'iyûsa omu lusiku lurhanzi lw'omwêzi gwa burhanzi ezo manja z'abayankaga abakazi b'ahandi. Olukere lw'abayâzire

¹⁸ Omu badâhwa ababonekinemwo bali bayan-sire abakazi b'ahandi bali: omu bene Yozwè, mugala wa Yosadaki na bene wâbo: Maseya, Eliyezeri, Yaribu na Gedalya;

¹⁹ balagânana oku bahulusa abo bakâbo; n'omu kuyêmêra oku babihire, balagânana okurherekêra engandabuzi kuli obwo bubî bwâbo.

²⁰ Omu bene Imeri: Hanani na Zebadya.

²¹ Omu bene Harimi; Maseya, Eliya, Shemaya, Yehieli na Uziya.

²² Omu bene Pashehuri: Eliyehoyenayi, Maseya, Ismaeli, Netaneli, Yozabadi, Shimeyi na Eleasa.

²³ Omu Baleviti: Yozabadi, Shimeyi, Kelaya oderhwa Kelita, Petahya, Yehuda na Eliezeri.

²⁴ Omu bîmbiza: Eliashibi na Zakuru; omu balanzi b'enyumvi: Shalumu, Telemi na Uri.

²⁵ Omu bene Israheli: Bagala ba Pareosi: Ramiya, Yiziya, Malkiya, Miamini, Eleazari,

Malkiya na Benaya;

²⁶ omu bene Elamu: Matanya, Zekariya, Yehieli, Abdi, Yeremoti na Eliya.

²⁷ Omu bene Zatu: Eliyehoyenayi, Eliashibu, Matanya, Yeremoti, Zabadi na Aziza;

²⁸ omu bene Bebayi: Yohanani, Hananya, Zabayi, Atlayi;

²⁹ omu bene Bigirayi: Meshulami, Maluku, Adaya, Yashubu, Yishali, Yeramoti.

³⁰ Omu bene Pahati-Mowabu: Adna, Kelali, Benaya, Maseya, Matanya, Besaleli, Menashè;

³¹ omu bene Harimi: Eliezeri, Yishiya, Malkiya, Shemaya, Simoni,

³² Benyamini, Maluku, Shemariya;

³³ omu bene Hashumu: Matenayi, Matatya, Zabadi, Elifêleti, Yeremayi, Menashè, Shimeyi;

³⁴ omu bene Bâni: Madayi, Amrami, Uveli,

³⁵ Benaya, Bedya, Kelaya,

³⁶ Wanya, Meremoti, Eliyashibu,

³⁷ Matanya, Matenayi, Yasayi.

³⁸ Omu bene Binuyi; Shimeyi,

³⁹ Shelemiya, Natani na Adaya.

⁴⁰ Omu bene Zakayi: Makenadebayi, Shashayi, Sharayi,

⁴¹ Azareli, Shelemiya, Shemariya,

⁴² Shalumu, Amariya, Yozefu;

⁴³ omu bene Nebo: Yeieli, Matitiya, Zabadi, Zebina, Yadayi, Yoweli, Benaya.

⁴⁴ Abo boshi bali bayansire abakazi b'ahandi. Babahulusa n'abâna bâbo.

BIBLIYA NTAGATIFU OMU MASHI
The Holy Bible in the Shi language of the Democratic
Republic of the Congo: Bibliya Ntagatifu omu mashi
(Bible with Deuterocanon)
La Sainte Bible en langue shi de la République
démocratique du Congo

copyright © 2024 BUKAVU Mashi and other Kivu Languages Bible

Language: Mashi (Shi)

Contributor: BUKAVU Mashi and other Kivu Languages Bible

Bibliya aha nfune ajage n'emurhima n'omu bijiro

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Jul 2025 from source files dated 2 Jul 2025

32d7d8c6-4f1f-556c-bf3d-9ed771bbfd1e